

PORTRÆT AF ELSE FRIIS-MIKKELSEN.



Else Friis-Mikkelsen på sin 90 års fødselsdag 25.september 2007

Else Marie Frederiksen blev født i Valby den 25. september 1917. Familien boede på Valby Langgade på 2. sal. Else havde en 3 år yngre søster. De legede ofte i gården.

Faderen havde et ismejeri, hvor Else ofte hjalp til.

Else gik på Valby Skole på Rughavevej fra 1.-8. klasse. Hun havde her en dejlig skoletid med mange gode kammerater. Skolen havde en stor gymnastiksal. Det var spændende.

Da Else var blevet konfirmeret, skulle hun ud at arbejde. Hun arbejdede i 5 år i Illum, hvor hun blev udlært. Hun tog handelsskoleeksamen i 1935. Derefter fik Else en lederstilling i Rejse- og Taskeafdelingen. Der mødte hun mange spændende mennesker, og hun havde gode kolleger. "Det var lige noget for mig."

Som ung interesserede Else sig for alt, hvad der skete omkring hende. Illum lavede mange gode arrangementer, og så gik hun til dans.

Else mødte Axel Friis-Mikkelsen, der var 10 år ældre end Else. Axel blev født den 17. februar 1907.

De blev gift på København Rådhus i februar 1944. Da de blev gift, sagde Else til Axel, at hun ønskede 3 børn, før hun blev 30 år. Det lykkedes. De fik 3 drenge, Søren, Ole og Jens.

Axel havde 3 viktualieforretninger, i Valby, på Østerbro og på Frederiksberg. Else hjalp til i forretningerne, især ved højtiderne og ved sygdom. Ellers var hun hjemmegående husmor. Familien havde ung pige i huset.

I 1949 flyttede familien til Vallensbæk. De købte det flotte, hvide hus med det sorte, glaserede tegltag på Gammel Køge Landevej nr. 919, hvor der var plads nok til alle børnene. Her blev den sidste søn, Peter, født i 1950. Han er den eneste af sønnerne, der stadig bor i Vallensbæk.

Det var hyggeligt at bo i et lille samfund. Der var på det tidspunkt 1.000 indbyggere i Vallensbæk, og i Vallensbæk Nord var alt marker og gårde.

Alle 4 sønner var spejdere i Strandboerne, KFUM-Spejderne. Gruppen havde hytte i Brøndby men ikke i Vallensbæk. Gruppelederen Halvor Olsen og Axel var meget aktive i arbejdet med at få bygget en hytte. Axel var primus motor. "Spejderbo" blev bygget på Litex's grund ved Store Vejleå. Hytten kostede 1.800 kr. Der var rejsegilde i 1956, og hytten blev indviet i 1957. Gruppen solgte aktier à 25 kr. til familie og venner for at skaffe penge til indbo og maling.



Som nummer fire øverst fra venstre ses Else Friis-Mikkelsen på besøg ved Strandboernes lejrball ca. 1956

Else var ofte med på sommerlejrene med ulveungerne som "tante", d.v.s. at stå for madlavning m.m."Axel var konservativ, og det blev jeg så også. Jeg meldte mig ind i den konservative vælgerforening."

Vælgerforeningen udpegede i 1952 Else til medlem af Vallensbæk Børneværn, hvor hun var formand fra 1952-1970. Fra 1970-1976 var Else formand for Børne- og Ungdomsværnet.

Else måtte ofte gribe ind, når der var problemer eller splid i familier. Ofte tog hun børn med hjem i familiens hus i kortere eller længere tid, indtil hun kunne få dem anbragt andre steder.

Else havde et godt samarbejde med personalet i Socialforvaltningen omkring Børneværnets vanskelige arbejde.

I 1960 ønskede nogle elever på Vallensbæk Skole at få en Ungdomsklub. De talte med deres lærer, Berndt Leen Olsson, om det. Olsson forelagde idéen for Else, der gik videre med sagen i Sognerådet. Sognerådet krævede 50 underskrifter fra unge mellem 14 og 18 år, for at ungdomsklubben kunne blive en realitet. Der blev afleveret 100 underskrifter, og 150 unge mødte op, da Vallensbæk Ungdomsklub startede i kælderlokaler under lærerværelset på Vallensbæk Skole med Berndt Leen Olsson som leder. Det lykkedes for Else, at få Sognerådet til at give økonomisk støtte til Ungdomsklubben.

I 1961 blev det moderne at have en Ungdomsskole. "Sådan én måtte Vallensbæk også have. Poul Hansen og jeg satte arbejdet i gang fra politisk side, og lærer Berndt Leen Olsson tog sig af det praktiske arbejde." Vallensbæk Ungdomsskole startede i september 1961 med Berndt Leen Olsson som leder.

“En dag spurgte Sognerådsformand Poul Hansen, om jeg havde lyst til at komme i Sognerådet. Jeg sagde: “Ja tak”. Jeg vidste faktisk ikke, hvad det var, men det fandt jeg ud af.”

”Det var en spændende tilværelse, hvor jeg lærte mange dejlige mennesker at kende.” Else blev valgt til Sognerådet i 1962 som den første kvinde i Vallensbæk. Den yngste søn var nu 12 år.

Else fik travlt med mange ting i kommunen. Det var muligt, da de havde ung pige i huset og en gartner til at hjælpe med den store have, men Else holdt også meget af at gå i haven.

Else var aldrig hjemme, men Axel og børnene accepterede, at hun skulle passe sit arbejde for kommunen. Else kunne dog ikke drøfte sit kommunale arbejde med sin familie, da hun havde tavshedspligt.



I 1964 havde ”VI 39” 25 års jubilæum. I den anledning spillede Sognerådet fodbold mod et hold fra ”VI 39”. Som det ses på billedet, stod Else på mål

Elses hjertebarn har altid været det sociale. Hun blev formand for socialudvalget i 1966, og hun forblev formand til 1991. (I perioden 1967-1970 havde Else titel af rådmand p.g.a. magistratsordningen). I 1970 kom Lone Schriver i socialudvalget. 4 år efter blev Inger Johansen indvalgt, og hun var næstformand i mange år. Else havde et vældig godt samarbejde med dem. De havde nogle gode møder og fik udrettet mange gode ting.

Da Else blev socialudvalgsformand, havde kommunen ingen børneinstitutioner. Behovet kom efter, at antallet af indbyggere nu var oppe på 6.000. De første institutioner blev oprettet af Sct. Georgsgilderne og senere overtaget af kommunen. Inden Else holdt op i socialudvalget, havde Vallensbæk fået 8 børneinstitutioner.

Fra 1966-1976 var Else bestyrelsesmedlem i Vallensbæk Boligselskab. Højstrupparken var det første sociale boligbyggeri i Vallensbæk. Opførelsen og driften af lejlighederne i Højstrupparken blev forestået af boligselskabet KAB.

Den 1. april 1967 skiftede Sognerådet navn til Kommunalbestyrelsen. Poul Hansen blev borgmester, og Else blev 1.viceborgmester og var det, til hun valgte at gå ud af kommunalbestyrelsen i 1991.

I 1968 fik Else idéen at oprette et præmieringsudvalg. Hun var formand for udvalget fra 1968-1991. I udvalget sad 3 politiske medlemmer, en arkitekt og bygningsinspektøren.

Lone Schriver var medlem af udvalget fra 1970 og overtog posten som formand efter Else. Formålet var, at inspirere borgerne til at bygge pæne huse, anrette flotte haver og plante flotte altankasser. Der blev præmieret én gang om året. ”Det var mest spændende at præmiere haver, det smittede.” Sognegården blev præmieret i 1988. Udvalget var enige om ikke at præmiere kommunale bygninger. Else havde et godt forhold til arkitekterne, Voss og Løgstrup og bygningsinspektør Götzsche-Larsen. ”De var forstående, og vi havde et fint samarbejde i udvalget. Det var helt fint alt sammen”.



**Præmieringsudvalget: Else Friis-Mikkelsen,
Preben Nielsen, Lone Schriver og Götzsche-Larsen Larsen**

I 1969 syntes Else og Axel, at huset på Gammel Køge Landevej var blevet for stort, da børnene var flyttet hjemmefra. Grunden var på ½ tdl., så de byggede et gult parcelhus i ”baghaven” på Aunsøvej 4.

Else startede i 1970 pensionistrejserne i samarbejde med nærliggende kommuner og Spies Rejser. Else blev leder af ”Rejseholdet”, hvilket gav hende mange dejlige oplevelser i Danmark og i udlandet. De andre sagde: ”Nu kommer Vallensbæk, så er der ingen problemer.” Der var også tid til sjov. Nogle husker, at Else af og til optrådte i udklædning.

Der blev arrangeret udlandsture af en uges varighed én gang om året med kommunalt tilskud. Den første tur gik til den mindre by Spotorno i Norditalien, hvor byens borgmester var meget optaget af besøget. Socialudvalgene fra de deltagende kommuner besøgte Spotorno under den første pensionistrejse. Else fik også mange venner. Især Anka fra Jugoslavien kom flere gange på besøg i Vallensbæk.



Besøg fra Jugoslavien 1971

Else tog også initiativ til busture til udlandet, som pensionisterne selv betalte. Man rejste med Vallensbæk Turistfart og oftest med ejeren, Victor Rasmussen, ved rattet.

Fra 1970-1974 var Else tilsynsførende for plejehjem i Københavns Amt og medlem af tilsynsrådet for Nøddebogård. ”Jeg kom på uanmeldte besøg på plejehjemmene og talte med beboerne om, hvordan de havde det på hjemmene.”

I 1970 købte kommunen Højrupgård. Else interesserede sig meget for pensionisterne. De fik her et mødested med mulighed for flere aktiviteter. Else stod for indretningen. Stuerne blev brugt til møder og aktiviteter. Møblerne holder endnu.

Fra 1973-1991 var Else i bestyrelsen for Ungbo i Ishøj. ”Vi havde et godt samarbejde med Ishøj. Begge kommuner havde lige mange pladser i bestyrelsen. Vi besøgte de unge beboere, der var visiteret til at bo der.”

I august 1979 blev Vallensbæk Idrætscenter indviet. Ved den lejlighed spillede kommunalbestyrelsen en fodboldkamp mod VI 39. Else stod på mål. Både Else, publikum og sønnerne syntes, det var sjovt. Også en tovtækning indgik i programmet. Også her deltog Else.

Højrupgård var blevet for lille til aktiviteterne for pensionisterne, p.g.a. den store tilslutning og det stigende antal brugere.

I 1980 købte kommunen Korsagergård, hvor der var mere plads og bedre forhold. Else fik frie hænder til at stå for indretningen af Korsagergård. Else fik især ros for sit flotte gardinophæng. På ”loftet” blev indrettet et stort aktivitetscenter med mange forskellige tilbud. Else havde et godt samarbejde med aktivitetscentrets leder gennem mange år, Vita Trøing.

Udover de daglige aktiviteter på Korsagergård har der været mange andre store arrangementer for pensionisterne.

Der afholdes Julebazar hvert år.



Julebazar på Korsagergaard 1984. Her ses Else Friis-Mikkelsen i selskab med Kalle Hansen og Inger Johansen

Man har flere gange kunnet opleve mannequinopvisninger, som det ses på billederne fra 1988 og 1990.



Else Friis-Mikkelsen som mannequin. På billedet fra 1990 med forskelligt farvede sko

”Korsagergårds Teatergruppe” har opført flere teaterstykker og revyer. I 1990 kunne man opleve ”Good Old Daisy”.



Salen og stuerne kan også bruges af foreninger i Vallensbæk.

I 1981 påbegyndte EGV (Ensomme Gamles Værn) for Vallensbæk Kommune opførelsen af Rønnebækhus, som var de første lejligheder til pensionister i kommunen.

Else havde stor indflydelse på byggeriet, og hun kan stadig huske, da hun kravlede op og ned ad stigerne sammen med håndværkerne. Byggeriet blev i 1991 udvidet til de nuværende 109 boliger.



Else Friis_Mikkelsen på talerstolen ved indvielsen af 2. etape af Rønnebækhus

Forvaltningen på Rådhuset voksede gennem årene. Else var altid glad for det fine samarbejde med de dygtige ledere. Især arbejdede hun meget sammen med kommunaldirektør Curt Michelsen og socialinspektør Leif Nielsen. Hun var også glad for den nære kontakt til mange borgere.

”Jeg har haft en utrolig spændende tid. I de første 8 år var jeg den eneste kvinde, men så kom der flere til. Til receptionerne bar vi ofte store hatte. Vi pyntede os og tog os ud som damer. Det lykkedes vist.”

“Der er ikke mange kommunalbestyrelsesmedlemmer, der har fået lov til så meget som mig. Poul Hansen sagde ofte: “Det ordner du.” Og det gjorde jeg så!”

”Jeg havde et ualmindelig godt forhold til hele personalet på Rådhuset, kommunalbestyrelsesmedlemmerne og udvalgsmedlemmerne. Det fungerede fint. Alle var aktive og havde indflydelse.”

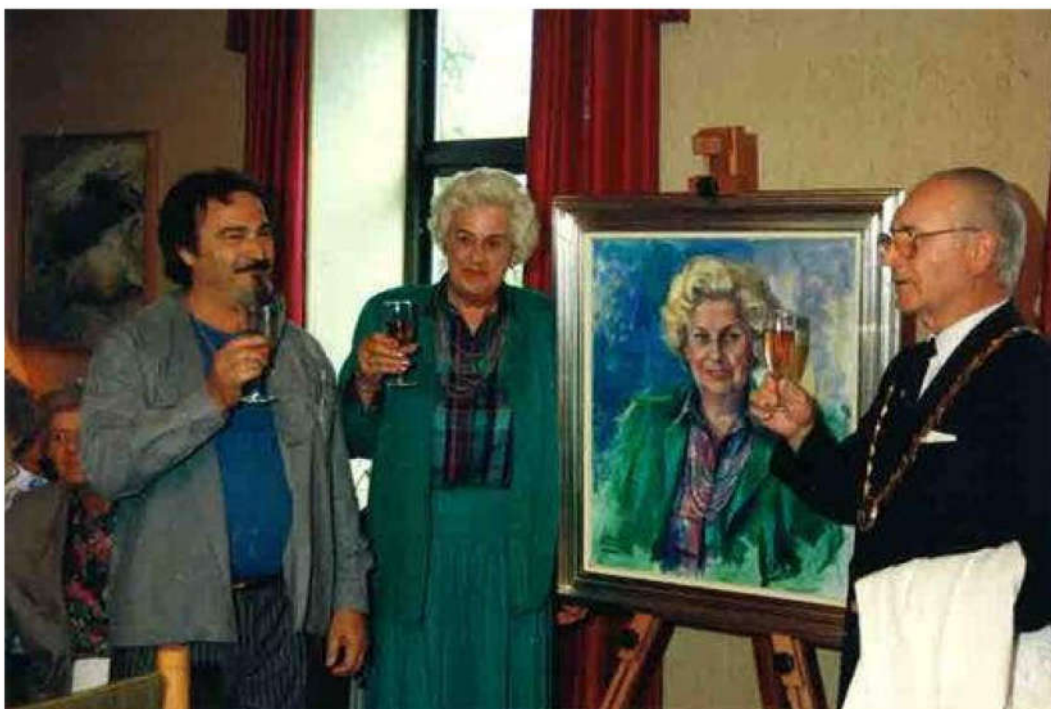
Udover de her nævnte bestyrelser og udvalg har Else bestridt adskillige andre kommunale hverv.



Else og Axel Friis-Mikkelsen, da Else kunne fejre 25 års jubilæum som medlem af byrådet 3. april 1987

I 1991 trådte Else ud af Kommunalbestyrelsen. I den anledning besluttede kommunalbestyrelsen, at den lokale kunstmaler Wistremundo Artero skulle male et portræt af Else. Billedet hænger på Korsagergård, som Else jo havde fået mulighed for at indrette. ”Det var hyggeligt at være model. Det havde jeg ikke prøvet før.

Så kan de sige: ”Der hænger jo Else.” ”Jeg synes, det blev et godt billede.”



Ved præsentationen af maleriet: Wistremundo Artero, Else Friis-Mikkelsen og Borgmester Poul Hansen

Du er blevet kaldt "Dronningen af Vallensbæk". Poul Hansen var "Bykongen", og du var 1. viceborgmester og dermed dronningen. Det vidste Else ikke, men hun er smigret. "Jeg håber, jeg har gjort det godt nok."

"Efter tiden i kommunalbestyrelsen, er meget af min tid gået med familien, børn, svigerbørn, børnebørn og oldebørn. Familien har altid støttet mig. Jeg har også haft stor glæde af venner og Club C."

I 1994 kunne Else og Axel fejre guldbrillup. "Axel arbejdede til han var 80 år. Han nåede lige at blive 90 år. Han døde i 1997. Vi havde et dejligt samliv"

Else bor nu på 4. sal i Rønnebækhus med en flot udsigt over Køge Bugt. Hun flyttede fra Aunsøvej i 2005. "Det er dejligt at bo i et hus, jeg selv har været med til at bygge. Jeg kan huske, jeg kravlede op og ned ad stiger, da huset blev bygget."



Else på terrassen på Rønnebækhus

"Jeg har altid haft et godt liv. Jeg har været skånet for sygdom og alt, hvad der er kedeligt. Familien har betydet så meget for mig. Det har været skønt at se dem vokse op og få børn og børnebørn."

"Når børnene læser dette, kan de godt forstå, at jeg aldrig var hjemme"



Vibeke Mørch og Else Friis-Mikkelsen

Vibeke Mørch (2008)

Kilder:

Interview med Else Friis-Mikkelsen den 8. oktober og den 20. november 2007. Hvem er hvad i Danmarks kommuner. Mostrups Forlag 1977.

Peter Sorenus: Vallensbæk. Fra bondeland til planlagt by.

Kategori: [Historier efter 1950](#)